

רע"פ 1528/16 - רחמים פלח נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 1528/16

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקש: רחמים פלח

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (בהרכב כב' השופטים: א' טל (נשיא), ד' מרסק-מרום וד"ר ש' בורנשטיין) מתאריך 10.01.2016 ב-ע"פ 23379-09-15

בשם המבקש: בעצמו

בשם המשיבה: עו"ד סיגל בלום

החלטה

1. לפני בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד הנכבד (בהרכב כב' השופטים: א' טל (נשיא), ד' מרסק-מרום וד"ר ש' בורנשטיין) ב-ע"פ 23379-09-15, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום בנתניה (כב' השופט א' נחמן) ב-ת"פ 2075-08-14.

אביא להלן את הנתונים הדרושים להכרעה בבקשה.

רקע עובדתי והשתלשלות העניינים

עמוד 1

2. בתאריך 07.05.2015 בית משפט השלום הנכבד הרשיע את המבקש בכתב אישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון (ושכלל חמישה אישומים) שייחס למבקש את העבירות הבאות: קשירת קשר לביצוע פשע (עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)) (ריבוי עבירות); שימוש במסמך מזויף בצוותא חדא (עבירה לפי סעיף 420 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין)(ריבוי עבירות); התחזות כאדם אחר בכוונה להונות בצוותא חדא (עבירה לפי סעיף 441 רישא יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין) (ריבוי עבירות); קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בצוותא חדא (עבירה לפי סעיף 415 סיפא יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין) (ריבוי עבירות); ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות בצוותא חדא (עבירה לפי סעיף 415 סיפא יחד עם סעיפים 25 ו-29 לחוק העונשין) (ריבוי עבירות); הונאה בכרטיסי חיוב בנסיבות מחמירות (עבירה לפי סעיף 243 יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין); הודאה כוזבת בצוותא חדא (עבירה לפי סעיף 243 ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין); זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר (עבירה לפי סעיף 419 לחוק העונשין); שימוש במסמך מזויף (עבירה לפי סעיף 420 לחוק העונשין).

3. מעובדות כתב האישום המתוקן שהוגש נגד המבקש עולה כי בין השנים 2012-2014 המבקש ביצע שורה של מעשי זיוף ומרמה, תוך שהוא או שותפו למעשים מתחזים לאחרים, ללא ידיעתם או הסכמתם. במסגרת הסדר הטיעון שנערך בין הצדדים, הוסכם כי כתב האישום יתוקן, המבקש יודה בעובדותיו של כתב האישום המתוקן וירשע, ויושת עליו עונש של 44 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי. בנוסף הוסכם כי המשיבה תעתור לקנס ולפיצוי כספי למתלוננים, ואילו המבקש יטען באופן חופשי לעניין הקנס והפיצוי (ראו: עמ' 31 לפרוטוקול מתאריך 07.05.2015).

4. בתאריך 24.06.2015, לאחר שניתנה הכרעת-הדין המרשיעה בעניינו של המבקש וטרם שנגזר דינו, התקיים דיון בבית המשפט השלום הנכבד, בגדרו המבקש ביקש לחזור בו מהודייתו כך שהרשעתו תבוטל, זאת בנימוק כי הודה שלא מרצון ומתוך לחץ שהפעילה עליו, לשיטתו, עורכת הדין שייצגה אותו בערכאה הדיונית, מטעם הסנגוריה הציבורית (להלן: באת כוחו של המבקש בערכאה הדיונית).

5. בתאריך 15.07.2015 בית משפט השלום הנכבד גזר את דינו של המבקש. בפתח גזר הדין בית משפט השלום הנכבד דחה את בקשתו של המבקש לחזור בו מהודייתו, תוך שקבע כדלקמן:

"שומה על בית המשפט לבדוק את מכלול הנתונים הרלוונטיים בטרם יחליט בבקשתו של נאשם לחזור בו מהודייתו בפניו. בחינה זו בענייננו מלמדת כי הנאשם לא העלה כל טעם ממשי, ובוודאי שלא טעם מיוחד, המצדיק להתיר לו לחזור מהודייתו" (ראו: עמ' 45 לגזר-הדין).

בהתאם לכך, בית משפט השלום הנכבד גזר על המבקש את העונשים הבאים: מאסר בפועל למשך 44 חודשים (החל מיום מעצרו, בתאריך 15.07.2014); מאסר על תנאי למשך 10 חודשים, כשהתנאי הוא שהמבקש לא יעבור עבירות מרמה והונאה בכרטיסי חיוב בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר; קנס כספי בסך 5,000 ש"ח או 50 ימי מאסר תמורתו; ופיצוי לשני המתלוננים בפרשה, שיעמוד על סך של 10,000 ש"ח לכל אחד מהם.

6. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי הנכבד על הכרעת הדין ועל הרכיבים הכספיים שבגזר הדין. בית המשפט המחוזי הנכבד דחה את טענת המבקש כי יש לאפשר לו לחזור מהודייתו, בקבעו כך: "אין מקום לבטל את הודאתו של המערער, שעיקרה כבר ניתנה במהלך חקירתו במשטרה והובילה לתיקון כתב האישום" (ראו: עמ' 8 לפסק הדין). כמו כן נקבע כי אין מקום להתערב ברכיבים הכספיים שהוטלו על המערער על ידי בית המשפט השלום.

כנגד פסק דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד הוגשה בקשת רשות הערעור שבפני.

נימוקי הבקשה למתן רשות ערעור ותגובת המשיבה

7. המבקש, אשר הגיש ללא ייצוג את בקשתו למתן רשות ערעור, טוען כי יש לאפשר לו לחזור מהודייתו, מן הטעם שהוא הודה במעשים המיוחסים לו שלא מתוך רצונו החופשי, אלא, לטענתו, מתוך חשש מבאת כוחו של המבקש בערכאה הדיונית, שמונתה לו מטעם הסנגוריה הציבורית. בתוך כך המבקש טוען לכשל בייצוג, שהתבטא בכך שבאת כוחו בערכאה הדיונית הפעילה עליו, לשיטתו, לחץ להסכים לעסקת הטיעון ולהודות בדברים שלא עשה, ואיימה עליו, לטענתו, שתחדל מייצוגו אם לא יציית לה ולכן הוא "נשבר" והודה במעשים שלא עשה. בהקשר זה, המערער טוען כי לא העלה את טענתו לכשל בייצוג בבית המשפט המחוזי מכיוון שהובהר לו על ידי בא-כוחו שייצג אותו בפני בית המשפט המחוזי הנכבד, אף הוא מטעם הסנגוריה הציבורית, שלא יוכל לייצג אותו אם יעמוד על רצונו לטעון טענות שפוגעות בסנגוריה הציבורית.

המבקש הוסיף וטען, ככל שניתן להבין מהבקשה, כי הגיעו לידי ראיות חשובות שלא נידונו בפני בית המשפט. נוכח טענותיו האמורות המבקש טוען שנגרם לו עיוות דין, ולפיכך הוא סבור כי יש ליתן לו רשות לערער, לשמוע את ערעורו ולאפשר לו לחזור בו מהודאתו.

8. המשיבה שנתבקשה להגיב לבקשה טוענת מנגד, כי אין להעניק למבקש רשות לערער. לטענתה המבקש חוזר על השגות, אשר העלה כבר בערכאות דלמטה ונדחו, כך שאין בבקשתו טענה החורגת מעניינם של הצדדים הישירים למחלוקת, ואף אין בה טענה בעלת חשיבות כללית. לפיכך הבקשה איננה עומדת, לשיטתה, בקריטריונים שנקבעו בפסיקה למתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

9. לגופם של דברים - המשיבה טוענת כי דין הבקשה להידחות גם לעיצומה ובהקשר זה היא סומכת את ידיה על קביעתו של בית משפט השלום הנכבד כי הודייתו של הנאשם ניתנה מתוך רצון חופשי. המשיבה גם טוענת כי בית המשפט השלום הנכבד כבר קבע בעניין הכשל בייצוג כי באת כוחו של המבקש בערכאה הדיונית פעלה ללא דופי, וכי המבקש הצהיר על זניחתו את טענת הכשל בייצוג בפתח הדיון בערעור שנערך בבית המשפט המחוזי הנכבד.

דיון והכרעה

10. לאחר עיון בבקשה, בתגובת המשיבה לבקשה, ובנספחים שצורפו אליהן - הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. אנמק הדברים להלן.

11. הלכה היא כי בקשת רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תתקבל רק במקרים בהם מתעוררת שאלה משפטית החורגת מעניינם של הצדדים לבקשה, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עיוות דין או אי-צדק חמור שנגרם למבקש (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ (13.07.1982); רע"פ 3901/16 דעיף נ' מדינת ישראל (05.06.2016)).

הבקשה שבפני עוסקת בעובדות המקרה הפרטני של המבקש, ואיננה מעוררת כל שאלה משפטית עקרונית. כמו כן לא מצאתי כי נגרם למבקש עיוות דין בנסיבות, או כי יש במכלול דבר העולה כדי אי צדק חמור המצדיק מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי". די בכך כדי לדחות את הבקשה.

12. זאת ועוד - הטענות שהמבקש מעלה מתייחסות כולן לקביעות עובדתיות שקבע בית משפט השלום הנכבד, ושבהן, ככלל, ערכאת הערעור לא תיטה להתערב, קל וחומר שלא ב"גלגול שלישי" (ראו: רע"פ 6487/12 דביר נ' מדינת ישראל (15.07.2013); רע"פ 8276/14 עזיזה נ' מדינת ישראל (15.02.2016)). להלן אביא בקצרה את ממצאיו של בית משפט השלום הנכבד שביחס אליהן נסובות טענותיו של המבקש:

(א) לעניין טענתו של המבקש בדבר על קיומן של ראיות שלא נדונו במסגרת משפטו - בית משפט השלום הנכבד קבע כדלקמן:

"הנאשם עצור קרוב לשנה ולא יעלה על הדעת כי בתקופה ארוכה שכזאת לא השכיל ללמוד את חומר הראיות נגדו. [...] במהלך ישיבת היום, הוסיף הנאשם נימוק נוסף לבקשתו לחזור מהודיה, והוא כי נודע לו על היכרות בין המתלונן אלכסנדר לבין הנאשם האחר בתיק, וכי בחומר החקירה אותו מתלונן שיקר לעניין היכרות זו. גם טענה זו, אף שלא הועלתה בדיון שבפני, הייתה ידועה לנאשם בטרם הודה" (ראו: עמ' 46 לגזר הדין);

(ב) לעניין טענת המבקש לכשל בייצוגו - בית משפט השלום הנכבד קבע כך:

"לא ראיתי במהלך הדיונים שבפני כי נפל פגם בייצוג... נהפוך הוא, התרשמתי כי... (שמה של באת כוחו של המבקש בערכאה הדיונית - ח"מ) מכירה את חומר הראיות ואף נוכחתי בסבלנותה הרבה כלפי הנאשם במהלך עריכת תיקון כתב האישום טרם הודייתו של הנאשם" (ראו: עמ' 46 לגזר הדין);

(ג) ולעניין בקשתו של המבקש לחזור בו מהודייתו - בית משפט השלום הנכבד קבע כי:

"הנאשם, להבנתי, הודה מתוך בחירה, רצון חופשי והבנה של ממש את משמעות הצעד שנקט" (ראו: עמ' 45 לגזר הדין; ההדגשה שלי - ח"מ).

זה המקום לציין כי בית משפט השלום הנכבד קבע את הממצאים הנ"ל תוך פירוט וביסוס ראוי. זאת ועוד - בקשתו של המבקש לחזור בו מהודייתו נדחתה בהסתמך על לא פחות משמונה נימוקים. בנסיבות אלו - לא מצאתי כי יש מקום לחרוג מן הכלל הרגיל ששולל התערבות בממצאים העובדתיים שקבעה הערכאה המבררת.

13. דינה של בקשת המבקש לחזור בו מהודייתו להידחות גם לגופם של דברים. הכלל הוא כי ערכאת ערעור תתיר לנאשם לחזור בו מהודיה שמסר רק במקרים חריגים ונדירים ומטעמים מיוחדים - בין היתר כאשר קיים חשש ממשי כי הודאת הנאשם ניתנה בניגוד לרצונו החופשי (ראו: סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982; ועיינו: ע"פ 5561/03 מדינת ישראל נ' פלוני (19.01.2004); ע"פ 6349/11 שניידר (נשימוב) נ' מדינת ישראל (10.06.2013)). בהקשר זה נקבע, כי המלצתו של סנגור לנאשם להודות, תוך הבהרה שאם לא יודה

עמוד 4

צפוי לו עונש כבד יותר - אינה מצדיקה מתן היתר לנאשם לחזור בו מהודאתו (ראו: רע"פ 3101/15 אבו רמילה נ' מדינת ישראל (25.05.2015)).

14. בענייננו, המבקש טוען שהוא הודה מכיוון שבאת כוחו בערכאה הדיונית לחצה עליו לעשות כן, באמרה לו כי: "אם לא תקשיב לי תיאלץ להתמודד לבד". מפרוטוקול הדיון שבו המבקש הודה במיוחס לו, עולה כי לפני שהמבקש מסר את הודאתו - בית משפט השלום הנכבד הסביר לו מפורשות כי איננו נדרש להסכים להסדר הטיעון, ובתגובה הנאשם אמר כי הוא "מבין את הסברו של בית המשפט, מודה בעובדות כתב האישום המתוקן" (ראו: עמ' 31 לפרוטוקול מתאריך 07.05.2015). בנסיבות אלו - לא מצאתי כי המקרה שבפני מהווה את אחד מאותם מקרים "נדירים וחריגים" בהם יש מקום לאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו.

15. נוכח האמור לעיל - סבורני כי גם טענתו של המבקש לכשל בייצוגו - אין בה ממש. לעניין טענת כשל בייצוג נקבע בפסיקה כדלקמן:

"בחינתה של טענת כשל בייצוג תיעשה בזהירות רבה. הרף שאותו יש לעבור על מנת להצליח בטענה ממין זה, הוא גבוה. הלכה פסוקה היא, כי לא די בהעלאת טענות, אף נכונות, בדבר האופן שבו נוהלה ההגנה בערכאה הדיונית, אלא על הטוען לכשל בייצוג להוכיח קיומו של עיוות דין של ממש, במובן זה שאלמלא הייצוג הכושל אפשר שתוצאת ההליך הייתה משתנה" (ראו: ע"פ 4883/11 מרקוביץ' נ' מדינת ישראל, פסקה 33 (21.03.2013); ההדגשה שלי - ח"מ).

כאן המבקש לא הצליח לבסס טיעון שאלמלא הכשל בייצוג הנטען (שלא התקבל כאמור) אפשר שתוצאתו של ההליך היתה משתנה בנסיבות.

16. נוכח כל המקובץ - הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ב בכסלו התשע"ז (12.12.2016).

שׁוֹפֵט